

ЗНАЧЕННЯ СУДОВОЇ БАЛІСТИКИ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ

Шайтуро О.П.

доцент кафедри
кримінально-правових дисциплін
юридичного факультету
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

Краснова Є.Р.

Студент-магістр
юридичного факультету
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що серед досліджень, які здійснюються у сфері кримінального провадження, особливе місце посідає криміналістичне дослідження вогнепальної зброї, боєприпасів і слідів їхнього застосування. Ці дослідження називаються судово-балістичними дослідженнями, а сукупність таких знань – судової балістикою.

Зародження судової балістики як галузі знань і розділу криміналістики пов'язується з ім'ям інспектора лондонської кримінальної поліції Генрі Годдарда, який у 1835 році в кримінальній справі про вбивство звернув увагу, що куля, яка потрапила в потерпілого, мала дивну опуклість. З цієї «поміченою» кулею Годдард став шукати злочинця.

В Україні судова балістика, як така, зароджується в 1914 році в м. Одеса. Але фундаментальні розробки окремих досягнень судової балістики і судово-балістичної експертизи були зроблені у 1930-1937 рр. Розвиток вітчизняної судової балістики пов'язаний з такими іменами С.М. Матвєєв, Б. М. Комарінець, М. М. Зюскін, Б. І. Шевченко, Ю. М. Кубицький, О. М. Сапожніков та ін.

Отже, судова балістика є розділом криміналістики, яка вивчає технічні питання, котрі з'являються при розслідуванні злочинів, які вчиняються із застосуванням вогнепальної зброї та боєприпасів до неї, а також вибухових речовин й вибухових пристроїв [1, с. 243]. Відзначимо, що це галузь криміналістичної техніки, що розглядає ознаки вогнепальної зброї та боєприпасів до неї, закономірності з'явлення слідів їх застосування, здійснює розроблення засобів та методів збору й досліджує такі сліди для установлення певних обставин розслідуваних злочинів та рекомендацій стосовно попередження злочинів, які пов'язані з вогнепальною зброєю. А також судова балістика являє собою розділ криміналістичної науки, що вивчає ручну вогнепальну зброю та сліди її використання для одержання доказової інформації [2, с. 141].

Завдання судової балістики полягає у встановленні обставин, які є істотно значимими для розслідування, викриття й запобігання злочинів із використанням вогнепальної зброї.

У якості речових доказів в ході розслідування злочинів при застосуванні вогнепальної зброї є зброя і її частини, патрони, гільзи, дріб, картеч, пробоїни, пижі, пристрої, пристосування й матеріали, що мають застосування у разі кустарного виготовлення зброї і боєприпасів до неї. На основі цього можливо виокремити об'єкти дослідження.

Класифікаційне завдання зводиться до вирішення питання щодо віднесення об'єктів дослідження до відповідних класифікаційних груп. Таке завдання має тісний зв'язок з ідентифікаційним, адже визначення групової належності постає як обов'язковий етап індивідуальної ідентифікації.

Ідентифікаційними завданнями визнаються: уподібнення конкретної зброї по стріляних кулях, гільзах, дробі; установлення групової приналежності, зокрема, загального джерела походження боєприпасів, їх компонентів, частин; ідентифікація через встановлення цілого по частині (куля та гільза, пиж та частина паперового аркуша).

Діагностичні завдання, у свою чергу, також поділяються на два підвиди: завдання, що відносяться до визначення відповідності об'єкта заданим

характеристикам: чи є даний об'єкт вогнепальною зброєю; чи справна вогнепальна зброя і придатна вона для пострілів; чи можливий з даної зброї постріл без натискання на спусковий гачок і т.д.; завдання стосовно дослідження механізму події, яка відбулася: визначення факту здійснення пострілу; встановлення його спрямованості й дистанції; встановлення місця пострілу, місця вибуху тощо.

Ситуаційні завдання полягають в аналізі обстановки місця події, встановлення взаємного розміщення стрільця й потерпілого, положення зброї під час вироблення пострілу, аналіз дій осіб і наслідків, котрі наступили [3, с. 93].

Таким чином, варто підсумувати, що судова балістика відіграє істотну роль під час розслідування злочинів. Внаслідок криміналістичного дослідження зброї, боєприпасів та слідів пострілу вирішують суть подій, які сталися, визначають місце, час, спосіб їх скоєння; встановлюється причинний зв'язок між діями та наслідками. Балістичне дослідження надає змогу установити факти, які потрібні для ефективної кваліфікації злочину.

Список використаних джерел:

1. Аверьянова Т.В., Белкин Р.С., Корухов Ю.Г., Россинская Е.Р. Криминалистика: учебник для вузов. М.: Издательство НОРМА, 2000. 990 с.
2. Біленчук П.Д, Лисиченко В.К., Клименко Н.І. Криміналістика: підручник. 2-ге вид., випр. і доп. К.: Атіка, 2001. 544 с.
3. Новак Я. Особливості поняття та предмета досліджень судової (криміналістичної) балістики. Юридична Україна. 2006. № 2. С. 91-94